

rette Stade under de bestaaende Forhold, hvor det er helt andre Problemer, man har at bakte med, end den Gang, de var Mænd i deres bedste Alder. Overfor Venstres alderstegne Førere er jeg, saa vidt mig bekendt, aldrig fremkommet med Ytringer, der blot i fjerneste Maade kunde betegnes som uhøviske, og det vil heller aldrig ske. Jeg haaber, at den højtærede Forsvarsminister, naar han i Gaar truede mig med, at han aldrig mere vilde sige et venligt Ord til mig, ikke mente det alt for alvorligt; det stod mig ikke klart, at den Udtalelse af ham, jeg citerede, at jeg skulde være skikkelig ved disse Forhandlinger, var en fortrolig Meddelelse. Som sagt, overfor Venstres højtfortjente Førere skal der aldrig fra min Side komme en Kritik, som i mindste Grad kan berøre Grænsen for det parlamentariske. En ganske anden Sag er min Stilling overfor mine jævnaldrende i Venstrepartiet, overfor de yngre Medlemmer, der nu synes at skulle være den højtærede Forsvarsministers Afløser i Partiet som Venstres fremtidige Førere, Mænd som det ærede Medlem Hr. I. A. Hansen, Mænd som det ærede Medlem Hr. Brorsen og den højtærede Indenrigsminister. Overfor disse Mænd, maa jeg sige, er mine Tilbøjeligheder nærmest dem, som en Mand føler, naar han gaar i Bokseringen med opsmøgede Ærmer. Jeg maa for mit Vedkommende sige, at naar som helst der er en Chance for at vende Bunden i Vejret paa selvgode Venstregaarmands aristokrater, er jeg altid villig til at melde mig til Tjeneste. I øvrigt maa jeg i høj Grad beklage, at det skal være, eller at der er en Mulighed for, at det skal være den højtærede Forsvarsministers sidste Gerning som dansk moderat Venstrepolitiker og som en Mand, der har tilhørt Frede Bojsens glimrende, forsvarsvenlige Gruppe, at skulle sætte sit Navn under et saadant Makværk som det Forlig, der her foreligger. Det fortjente ikke at faa andre Navne til Underskrift end det ærede Medlem Hr. I. A. Hansens og det ærede Medlem Hr. Pürschels.

Herefter vil jeg gerne gaa over til Dagens Emne. Jeg har stillet et Underændringsforslag, der gaar ud paa, at dette Lovgivningskompleks' Ikrafttræden udsættes, indtil Befolkningen ved Folketingsvalg har faaet Lejlighed til at tage Stilling til Landets fremtidige Forsvarsordning under de nye verdenspolitiske Vilkaar. Det forekommer mig, at dette Krav er berettiget. Det har altid været parlamentarisk Skik siden Systemskiftet, at naar en Regering

i et stort politisk Anliggende af national, vital Betydning for hele Befolkningen, for alle dens Klasser uden Hensyn til, hvad Stilling man tog til Sagen, naar en Regering ved Valg havde givet en vis Parole for et saadant Spørgsmaals Løsning, saa kunde den ikke i den kommende Rigsdagsamling løse dette Spørgsmaal i Strid med sin givne Parole, medmindre der da forelaa ekstraordinære Omstændigheder, en politisk Nødssituation, for Nød bryder alle Love, ogsaa Parlamentarismens og Demokratiets uskrevne Grundlov. Men naar en saadan Nødssituation ikke foreligger, kan en Regering ikke ordne et Anliggende som dette i Strid med sin givne Valgparole uden først paa ny at forelægge Sagen for Vælgerne.

Det var den ene Grund. Den anden Grund, jeg nærmere skal udvikle, er af udenrigspolitisk Natur og angaar Spørgsmaalet om Folkenes Forbunds Evne til at løse den militærpolitiske Opgave, som er det tiltænkt. Det er min Overbevisning, at der indenfor et meget kort Spand af Aar vil blive Klarhed over dette; om Folkenes Forbund er i Stand til at løse denne Opgave, eller det ikke er i Stand dertil. Dersom det i Løbet af en kortere Aarrække er i Stand til det, er der al Grund til at udsætte denne Sag, indtil man faar Klarhed derover. Thi hvem vilde ikke hellere end gerne være med til at nedsætte Landets Militærudgifter til et saadant Minimum, at det ikke var stort større, end hvad man fra radikal Side ønsker, hvem vilde ikke være med til det, hvis Hensynet til Landets Sikkerhed tillod det? Men paa den anden Side, viser det sig i Løbet af et kort Aaremaal — og det tror jeg, det vil —, at Folkenes Forbund ikke er i Stand til at løse denne Opgave, viser det sig, at den Institution, man i saa høj Grad havde sat sin Lid til — og navnlig her i Danmark fra alle Partiers Side i saa fremherskende Grad havde sat sin Lid til —, ikke har den politiske Betydning, man troede; ja, saa maa man indrette sit Forsvar, som man altid har gjort det, fuldstændig for egen Regning, som man selv skønner det mest hensigtsmæssigt. Men hvis Folkenes Forbund staar overfor en saadan Fallit, vil det efter min Formening sige, at vi gaar en ny udenrigspolitisk Situation i Møde, hvor den storpolitiske Spænding mellem Staterne vil øges i Stedet for at formindskes.

I Sommeren 1909 udtalte den nuværende højtærede Statsminister som For-